

Sandvikens Kommun

Dnr KUN2014/186

Kvalitetsredovisning 2014

Sandvikens förskolor, skolor och vuxenutbildning

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning utifrån kommunfullmäktiges fem perspektiv	3
2. Systematiskt kvalitetsarbete.....	4
3. Verksamhetsplanens övergripande delar.....	5
4. Verksamhetsplanens skolformsspecifika delar	6
Förskola	6
Grundskola	7
Gymnasieskola	8
Vuxenutbildning.....	8
5. Grund till verksamhetsplanen 2015.....	9

1. Sammanfattning utifrån kommunfullmäktiges fem perspektiv

De pedagogiska verksamheterna styrs av både nationella och kommunala mål. Varje enhet följer upp och utvärderar sin verksamhet, analyserar resultat och formulerar utvecklingsåtgärder. Skolchefen sammanfattar förvaltningens arbete kopplat till de fem perspektiven i Balanserad styrning.

MEDBORGARE

I brukarundersökningar i samtliga verksamhetsformer framgår att barn, elever och vårdnadshavare trivs, är trygga och tycker att bemötandet är gott. Däremot varierar upplevelsen av inflytande över vardagsarbetet. Så gott som alla enheter har dock system för formellt inflytande.

MEDARBETARE

Medarbetarenkäter visar att medarbetarna inom förvaltningen trivs och är generellt nöjda och motiverade. Arbetsbelastningen anses dock vara hög och möjligheten att påverka lönen genom arbetsinsatser begränsad. Resultaten på enkäterna analyseras på alla nivåer och åtgärdsplaner utformas.

HÅLLBAR SAMHÄLLSUTVECKLING

Perspektivet finns med i de flesta enheters kvalitetsredovisningar och arbetsplaner. Främst arbetar man med hälso- och miljöaspekter. Flera förskolor, en grundskola och gymnasiesärskolan är certifierade för grön flagg. Bessemerskolan har lyft fram elevers stöd, överlämning mellan skolformer och entreprenöriellt lärande som viktiga områden att arbeta med. Chefer har fått utbildning om kommunens miljöpolicy och ska föra informationen vidare till sina medarbetare, t ex vid APT.

EKONOMI

På grund av att förvaltningens budget är i obalans har anpassningar och prioriteringar skett i hela verksamheten. Effektiviseringsmöjligheter har setts över och beslut har omprövats. Kvaliteten för den verksamheten är till för ska upprätthållas. Förskolan, gymnasieskolan och vuxenutbildningen, utom utbildning i svenska för invandrare (Sfi), har högre kostnader än både kommungrupp och riket. Övriga verksamheter ligger generellt lägre, framför allt särskoleutbildningen. Detta visar Statistiska centralbyråns (SCB) sammanställning över varje skolforms kostnader per barn/elever för 2013. Förskolan, F-klassen och fritidshemmen har större andel årsarbetare med pedagogisk utbildning än kommungruppen och riket som helhet. Detta medför högre kostnader för förskolan. Grundskolan och gymnasieskolan har lägre andel vid samma jämförelse. Gymnasieskolans kostnader är högre på grund av utbudet av många yrkesprogram som kräver stora resurser. Dessutom erbjuds många inriktningar inom programmen, vilket innebär få elever på varje inriktning. Centrum för vuxnas lärande har relativt sett högre kostnader. Det kan kopplas till det kontinuerliga intaget som sker åtta gånger per år, vilket kräver större lärarresurser. En enhet inom organisationen med möjlighet till specialundervisning bidrar också till verksamhetens kostnader. Sfi har däremot lägre kostnader än kommungruppen och riket. Där är genomströmningen stor liksom andelen godkända. Det medför högre intäkter då flera kan tas emot.

OMVÄRLD

Ett antal samarbets- och forskningsprojekt med regionens högskolor pågår och nya är beviljade. Eftersom projekt inom förskola/skola är integrerade i arbetssätten går det inte att räkna dem som isolerade företeelser. Samarbete sker också med arbetsmarknadens parter och samhällsinstitutioner t ex genom teknikcollege, vård- och omsorgscollege, diplomerad gymnasieingenjör samt programråd. Vuxenutbildningen samverkar genom bland annat yrkesvux, yrkeshögskola och uppdragsutbildning med kompetenscentrum, arbetsförmedlingen samt nätverk för nyanlända.

2. Systematiskt kvalitetsarbete

Det systematiska kvalitetsarbetet på förvaltningsnivå fungerar i stora drag, liksom på många förskole- och skolenheter. Formen för pedagogisk revision har utvecklats på ett positivt sätt. Färre grundskolor än vanligt ingår i revisionen, eftersom Skolinspektionen granskar flertalet skolor på ett mycket utförligt sätt. Analys kvarstår som förbättringsområde på alla nivåer. Förvaltningen har under våren genomfört 14 utbildningstillfällen för förskolors/skolors chefer och personal. Innehållet har främst varit grunder för systematiskt kvalitetsarbete, analys och stöd i arbetet med planer för att förebygga trakasserier och kränkande behandling. Stödmaterial har reviderats och publicerats. En del av den interna kontrollen omfattar granskning av samtliga likabehandlingsplaner. Eftersom flera lagar styr arbetet inom detta område är det svårt att uppnå ett tillfredsställande resultat, även om planerna ständigt förbättras. Årets kvalitetsredovisningar innehåller mera analys och fler identifierade utvecklingsområden än tidigare, men det är inte alltid som dessa områden tas med i nya arbetsplaner. Alla enheter har egen plan för det systematiska kvalitetsarbetet, ofta med direkt koppling till sitt årshjul. Årskalendariet för ledningsgrupp/förvaltning har påbörjats och innehåller tydliga tidpunkter för uppföljning och tydligt ansvar för olika aktiviteter. Ett för kommunen gemensamt digitalt system har inte prioriterats av kommunstyrelseförvaltningen, men eftersom det bedöms viktigt för förvaltningens systematiska arbete kommer ett eget system att köpas in. Klagomålsrapporteringen från enheterna har förbättrats, vilket också inneburit flera kända klagomål. De flesta handlar om bristande stöd och arbetsro samt kränkande behandling.

I grundskolans ledningsgrupp utövas kollegialt lärande bland annat i rektorsteam. Till exempel har lektionsbesök i matematik genomförts och analyserats. Grundskolan har under året implementerat ett årskalendariet för systematiskt kvalitetsarbete, vilket har bidragit till en bättre framförhållning och struktur för arbetet i hela rektorsgruppen. Syftet är att minska arbetsbelastningen genom att dela med sig av erfarenheter och goda exempel, vilket har haft en positiv effekt. Två grundskolor med äldre elever har prioriterats för särskild resultatuppföljning varje termin genom pedagogisk revision och utvecklingssamtal. Arbetet har gått framåt, samtidigt som Skolinspektionens förelägganden i hög grad kommer att påverka det fortsatta utvecklingsarbetet.

Gymnasieskolans arbetslag har fått stöd för dokumentation och struktur i form av bland annat dokumentationsmallar, stödfrågor för analys och resultatsammanställningar. Detta har bidragit till en förbättrad resultatanalys i kvalitetsredovisningarna. På samma sätt har riktat stöd getts för arbetet med att motverka diskriminering och kränkande behandling.

Likabehandlingsplanerna har blivit bättre, men fortfarande behöver kartläggningarna för det förebyggande arbetet bli mera konkreta. Då ökar användbarheten för hela planen. Arbetet med att förbättra interna processer fortsätter. Syftet är att skapa en effektivare organisation med tydliga ansvarsområden. Gymnasieskolans arbetsmiljöprocess är under utveckling och där ingår att under höstterminen utbilda elevskyddsombud. Skolledarna har fått stöd för att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet bland annat i form av mallar, analysfrågor, handledning och återkoppling på arbetet. Processen för rektors uppföljning av skolans uppdrag, enligt läroplanens 2.6 Rektors ansvar, är definierad. Ett systematiskt arbete pågår och det mynnar ut i en kartläggning av de olika programmens nuläge. Utifrån detta planeras delar av utvecklingsarbetet.

Arbetet med att säkerställa att formella krav på beslut och dokumenthantering inom vuxenutbildningen slutförs under hösten 2014. Två förstelärare samt vuxenutbildningens specialpedagogiska centrum handleder andra lärare och det finns verktyg för att förbättra elevernas studieteknik. Att synliggöra kopplingen resultat, resultatanalys och pedagogiska förändringar är dock ett fortsatt utvecklingsområde för Sfi. För att anpassa undervisningen

efter elevernas förutsättningar och behov har Sfi ett framgångsrikt och systematiskt arbetssätt. Det går ut på tidig upptäckt av studiesvårigheter och konkreta åtgärder i studiesituationen.

3. Verksamhetsplanens övergripande delar

Förskolechefer/rektorer/biträdande rektorer och nyckelpersoner på skolor och förskolor har erbjudits utbildning och stöd i lokalt kvalitetsarbete. 14 tillfällen har genomförts under januari till april. Inriktningar har varit grundutbildning och stöd för systematiskt kvalitetsarbete, likabehandling, analys samt förberedelse för skolinspektion. Det skriftliga uppdraget för lokalt kvalitetsarbete har bidragit till tydligare struktur och organisation av det pedagogiska ledarskapet i förskolan genom att ansvarsområden är delegerade. Det har underlättat kvalitetsarbetet och påverkat arbetsmiljön positivt. Grundskolan har fortsatt med bedömning av måluppfyllelse som underlag för förbättrad analys. Gymnasieskolan förstärker det pedagogiska ledarskapet genom att ledningen tillsammans med förstälärarna utbildas i att definiera och beskriva processer för att kunna driva ett processorienterat arbetssätt. Fyra personer har deltagit i benchmarkingprogram kring kommunens ledningsprocess av förskola/skola i regi av Institutet för kvalitetsutveckling (SIQ). Detta har lett till en process för att effektivisera förvaltningsledningens arbetsformer. Avstämning 15 oktober visade på en mera långsiktig planering med bättre framförhållning. Det upplevs positivt och skapar också ökad tydlighet i ledningsgruppens arbete.

Ansökan om forskningsmedel i samarbete med högskolan Dalarna har gjorts för ett forskningsprojekt där Norrsätraskolans lärare och undervisning ska följas under fyra år. Syftet är att implementera och tillämpa forskning, som visar vad som kännetecknar ett gott ledarskap i klassrummet, samt säkerställa att utbildningen utgår från forskning och beprövad erfarenhet. 31 nya förstälärare har utnämnts vid höstterminens start, totalt finns nu 44. Samtliga har skriftliga uppdrag som utformats av respektive rektor. Spridningskonferens om socioemotionella program har lett till större medvetenhet om effekter av dessa. Kommunkonferenser om Att skriva sig till läsning har också genomförts. Detta har lett till ökad kunskap om och förståelse för språkets betydelse för kunskapsresultaten i alla ämnen.

Som ett led i att utbilda förskolechefer i dokumentation, beslut och ansvar gällande barn i behov av särskilt stöd har specialpedagogernas arbetsplan gått igenom. En checklista för att säkerställa en rättssäker hantering ska vara klar i december. För grundskolan har fokus varit på handledning i hur åtgärdsprogram ska skrivas, men alla enheter uppfyller inte kraven varför riktade insatser kommer att genomföras.

En översyn av förvaltningens elevvårdsarbete inklusive organisation pågår för att ställa om till främjande och förebyggande arbetssätt. Skolinspektionen poängterar också detta i flera av sina beslut. Ett annat syfte med översynen är att se till att resurserna används på ett sätt, som gör att stödet ges där det bäst behövs, för att öka måluppfyllelsen. Det handlar också om att ta reda på resultat av stödinsatser. Även resurserna, organisationen och rutinerna, för särskilda undervisningsgrupper ses över under hösten 2014.

Utvärdering av löneprocessen har genomförts med lärarförbunden och det har resulterat i en lugnare löneprocess med bred information till alla berörda och tydlig struktur för sambandet mellan mål, resultat och lön. Uppföljning sker efter höstens medarbetarsamtal och medarbetarundersökning. Arbetsplan för kunskapskontorets administrativa personal är klar och ligger till grund för medarbetarsamtal.

Två grundskolor, med stor andel lärare med handledarutbildning, är involverade i arbetet med försöksverksamhet med övningsskolor/partnerskolor för lärarstudier. Syftet är bland annat att säkerställa rekrytering och förstärka ett vetenskapligt förhållningssätt. I nuläget finns det 8 studenter knutna till respektive skola. En förvaltningsgemensam organisation för

flerspråkighet har etablerats för att skapa helhetssyn, samverka med andra myndigheter, effektivare resursanvändning samt därigenom förutsättningar för högre måluppfyllelse. Det är svårt att komma fram till konkret samverka med Individ- och familjeomsorgen i arbetet med barn i behov av särskilt stöd. Därför kommer kunskapsförvaltningen att utarbeta ett nytt förslag på rutiner att utgå ifrån. Det ska vara klart att presenteras i december och processas med Individ- och familjeomsorgsförvaltningen (IFO) efter årsskiftet. Ansökningar om utökade resurser för barn och elever i behov av särskilt stöd har inte gjorts på grund av andra ekonomiska prioriteringar. Inventering av förvaltningens kompetens för arbete med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar är påbörjad. Inom gymnasieskolan har kompetensutveckling inom neuropsykiatriska funktionsnedsättningar för all pedagogisk personal genomförts. Fordonsprogrammet har fördjupat sina kunskaper och omsatt dessa i undervisningen.

Alla verksamhetschefer har i uppdrag att se till att perspektivet hållbar samhällsutveckling belyses för samtliga barn, elever och personal utifrån minst en av aspekterna social, ekonomisk eller miljömässigt hållbar utveckling. I detta ingår att alla chefer har fått utbildning i kommunens miljöpolicy.

En till en-satsningen är nu genomförd, och 6 700 datorer har levererats. Utvärdering av lärplattformen Edwise utifrån såväl användarperspektiv som tekniskt perspektiv har genomförts och visade att plattformen inte lever upp till förväntningarna. Det finns skillnader i användarkompetens såväl inom som mellan skolor och därför har kompletterande utbildningar genomförts på de flesta skolor. Aktuella supportärenden rör både användning och teknik.

Ett första förslag på ”Strategi för nästa generations lärande” kommer att presenteras i december 2014 och processas med enhetschefer via ett remissförfarande. Rutiner för användandet av molntjänster har utarbetats, men har försenats på grund av oklarheter om funktionens rättssäkerhet. En upphandling av digitala läromedel pågår. Målsättningen att utveckla den pedagogiska användningen av IT genom att sprida goda exempel tycks ha varit mer personberoende än systematisk. Ett utvecklingsområde är alltså att identifiera hur lärare kan utveckla metoder där IT stödjer elevers olika sätt att lära.

4. Verksamhetsplanens skolformsspecifika delar

Förskola

Den pedagogiska revisionen visar att förskolornas arbete med lärande varit framgångsrikt och vårdnadshavarna är, enligt brukarenkäter, mycket nöjda med verksamheten. Förskolan kompetenshöjer personal, med inriktning på läroplanens prioriterade områden, nämligen språkutveckling, matematik, naturvetenskap och teknik. En förskola har genomfört två workshops om estetiska lärprocesser, och det påverkar barns lärande och förskolans måluppfyllelse positivt.Handledning för personal av specialpedagog/psykolog/Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) sker också, för att garantera en likvärdig verksamhet. Ett nätverk för erfarenhetsutbyte om arbete med lärplattor har kommit igång under året och workshops har genomförts. Det finns ett stort intresse för lärande med stöd av lärplattor och arbetet fortsätter.

Slutsatser av pedagogisk revision visar att förskolorna i stor utsträckning kan visa hur planeringen utgår från barnens intressen och förmågor. Även analys och dokumentation av barns förändrade kunnande har förbättrats. Fortfarande behöver kopplingen mellan kvalitetsredovisning och arbetsplan förstärkas och det påbörjade systematiska arbetet med kartläggningar av nuläge, avgränsade lärandeobjekt och konkreta mål och aktiviteter fortsätta utvecklas.

Det goda resultatet i förskolans medarbetarenkät har analyserats och förskolecheferna har haft analysresultaten som underlag för kollegialt lärande. Detta har lett till att förskolecheferna tillsammans planerat ett utbildningskoncept för undervisning som omfattar all personal. Utgångspunkt är forskningsstudier från Göteborgs universitet. Ett årskalendrium för förskolechefsgruppen har utarbetats.

I de lokala arbetsplanerna har varje enhet beskrivit hur barns inflytande ska stärkas, en uttalad förväntning från kunskapsnämnden. Förskolornas arbete går oftast ut på att barnen får träna på att delta i demokratiska processer och ta ansvar för miljö och material på förskolan. En viktig utgångspunkt i förskolans pedagogik är också att i undervisningen ta vara på barns idéer och initiativ. Fyra förskolor är certifierade för Grön flagg och två för Skola för hållbar utveckling.

För att förstärka kompetensen i det interkulturella arbetet har litteraturseminarium om nutida rasism och workshops om arbete med flerspråkighet genomförts. Erfarenheter från studiebesök med tema flerspråkighet har spridits men ännu inte de lärdomar och slutsatser från utbildning i interkulturalitet och flerspråkighet, som några förskollärare deltagit i.

Grundskola

F-klass och fritidshem är något mera synliga i grundskolornas kvalitetsredovisningar och arbetsplaner jämfört med föregående år. Fritidshemspersonalen upplever ofta brist på tid för till exempel planering, grupperna är stora men vårdnadshavarna är ändå nöjda. Skolinspektionens granskning bidrar sannolikt till att förvaltningen måste vidta åtgärder. Förskoleklassnätverket har samlats vecka 44 och delgett varandra innehållet i förskolans respektive förskoleklassens verksamhet.

Elevernas språkutveckling bedöms i ett F-9-perspektiv medan måluppfyllelse i alla ämnen bedöms i årskurs 1 till 5. Detta har nu gjorts för andra året. Generellt visar årets bedömning att differentieringen ökat med större andel som nått längre än E-nivå. Detta kan dels tyda på en utvecklad bedömarkompetens och dels på en förbättring av resultaten.

Betygsättningen av årskurserna 6-9 visar att resultaten tenderar att sjunka mellan sexan och sjuan, medan de förbättras inför åk 9. Det kan vara ett uttryck för att lärarna i sexan fortfarande är ovana att sätta betyg, samt att den gamla stadiindelningen lever kvar. Visserligen baseras betygen i åk 7-8 på de högre ställda kunskapskraven i åk 9, men alla betygssteg ska vara möjliga att nå i alla årskurser. Samverkan mellan årskurs 6 och 7 behöver stärkas så att skolan bygger vidare på elevernas kunnande.

Meritvärdena liksom behörighet till gymnasieskolan varierar mellan skolorna, men över lag har flickor lyckats bättre. Dock ligger Sandviken klart under rikssnittet för gymnasiebehörighet. Det är avsevärd skillnad mellan resultat på nationella prov och betyg i matematik, men även i svenska, då betygen är betydligt högre. I engelska är förhållandet det omvända. Skolinspektionen påtalar brister även på nationell nivå inom området bedömning och betygsättning. Dessutom är analys av kunskapsresultat på grupp- och skolnivå ett generellt förbättringsområde. Detta kommer sannolikt att bekräftas av Skolinspektionens beslut för grundskolorna i kommunen.

Måluppfyllelsen för yngre elever ser ut att ha förbättrats och det kan vara ett tecken på att den nedåtgående resultattrenden är på väg att brytas. Elevhälsan bör i större utsträckning fokusera på främjande och förebyggande insatser, samtidigt som undervisningen bör vara varierad och utgå från varje elev. De gemensamma rutinerna för överlämning mellan grundskola och gymnasieskola är fortfarande ett utvecklingsområde.

Grundskolan har genomfört särskilda kompetensutvecklingsinsatser inom språkutveckling för nyckelpersoner. De ska i sin tur stärka ämnesnätverken och implementeringen av språkutvecklingsplanen på den egna skolan. Under läsåret fokuserar nätverken på språk i alla ämnen. Förstelärarna har en viktig roll i språkutvecklingsarbetet.

I de lokala arbetsplanerna har varje enhet beskrivit hur elevers inflytande ska stärkas, en uttalad förväntning från kunskapsnämnden. Grundskolorna arbetar främst med att ta vara på elevförslag i undervisningen, träna på att ta ansvar och stärka formella råd. Några grundskolor med äldre elever arbetar regelbundet med elevintervjuer för att stämma av både klimatet på skolan och undervisningens kvalitet. Andra konkreta insatser som provas för att öka elevernas inflytande är elektronisk elevutvärdering av undervisningen i alla ämnen relaterat till lärarnas uppfattning. Lärare ska också göra lektionsplaneringar där elevernas delaktighet tydligt framgår samt föra diskussioner för att fördjupa begreppet ”påverka”. Förvaltningen kommer att följa detta arbete och hoppas kunna synliggöra framgångsrika arbetssätt. Alla rektorer har i uppdrag att se till att perspektivet hållbar samhällsutveckling belyses för samtliga barn, elever och personal utifrån minst en av aspekterna social, ekonomisk eller miljömässigt hållbar utveckling. En grundskola har under året certifierats för grön flagg.

Elevskyddsombudsutbildning sker återkommande. De gemensamma rutinerna för överlämning mellan grundskola och gymnasieskola är fortfarande ett utvecklingsområde.

Gymnasieskola

Det är större andel elever som har gymnasieexamen på högskoleförberedande program jämfört med yrkesprogram. Skillnaden är avsevärd mellan resultat på nationella prov och betyg i matematik, men även i svenska, då betygen är betydligt högre. I engelska är förhållandet det omvända. Tänkbara orsaker till högre kursbetyg är att elever är frånvarande på delar av provet och därför inte får något provbetyg. De kan också uppnå målen efter provperioden. Ämnesansvarig rektor kommer att arbeta med de olika ämneslagen för att analysera orsaker till stora avvikelser. Den planerade processutbildningen och därtill hörande processarbete är tänkt att stärka samtliga områden inom skolan, både huvudprocessen lärande och allt som hör till den, och de olika stödprocesserna. Detta är ett långsiktigt arbete och kommer att vara huvudfokus de närmaste åren. Processarbetet kommer också att vara ett verktyg för att hantera Skolinspektionens resultat.

Bessemerskolan arbetar vidare med processen för elevinflytande genom en fastlagd struktur för klassråd och rektoratsvisa elevråd samt möten för elevrådets styrelse där alla skolans program är representerade. Rektors programbesök är också ett sätt att stärka elevinflytandet. Samtliga klasser får skriftligen möjlighet att bedöma hur långt skolan nått när det gäller detta. En elev per program utbildas i formellt elevinflytande i regi av region Gävleborg. Elevskyddsombudsutbildning sker återkommande. De gemensamma rutinerna för överlämning mellan grundskola och gymnasieskola är fortfarande ett utvecklingsområde.

Vuxenutbildning

Kunskapsresultaten är goda för vuxenutbildningen, där även Sfi ingår. I de lokala arbetsplanerna har varje enhet beskrivit hur elevers inflytande ska stärkas, en uttalad förväntning från kunskapsnämnden. Även vuxenutbildningen och Sfi arbetar med formellt inflytande. För att öka flexibiliteten och ytterligare anpassa undervisningen efter elevernas förutsättningar och behov har så kallade CVL-flexkurser startats höstterminen 2014, där omkring 200 personer deltar. Kurserna läses på distans, men har också obligatoriska fysiska träffar och de studerande erbjuds handledning varje vecka.

5. Grund till verksamhetsplanen 2015

Innehållet i kommande verksamhetsplan prioriteras utifrån:

- Skolinspektionens beslut från 2014 års granskning
- Slutsatser av pedagogisk revision och kvalitetsredovisning
- Resultatanalys